

BOTANISCHES INSTITUT
der Universität Wien

Bibliothek

J.-Nr.

1694

Sign.

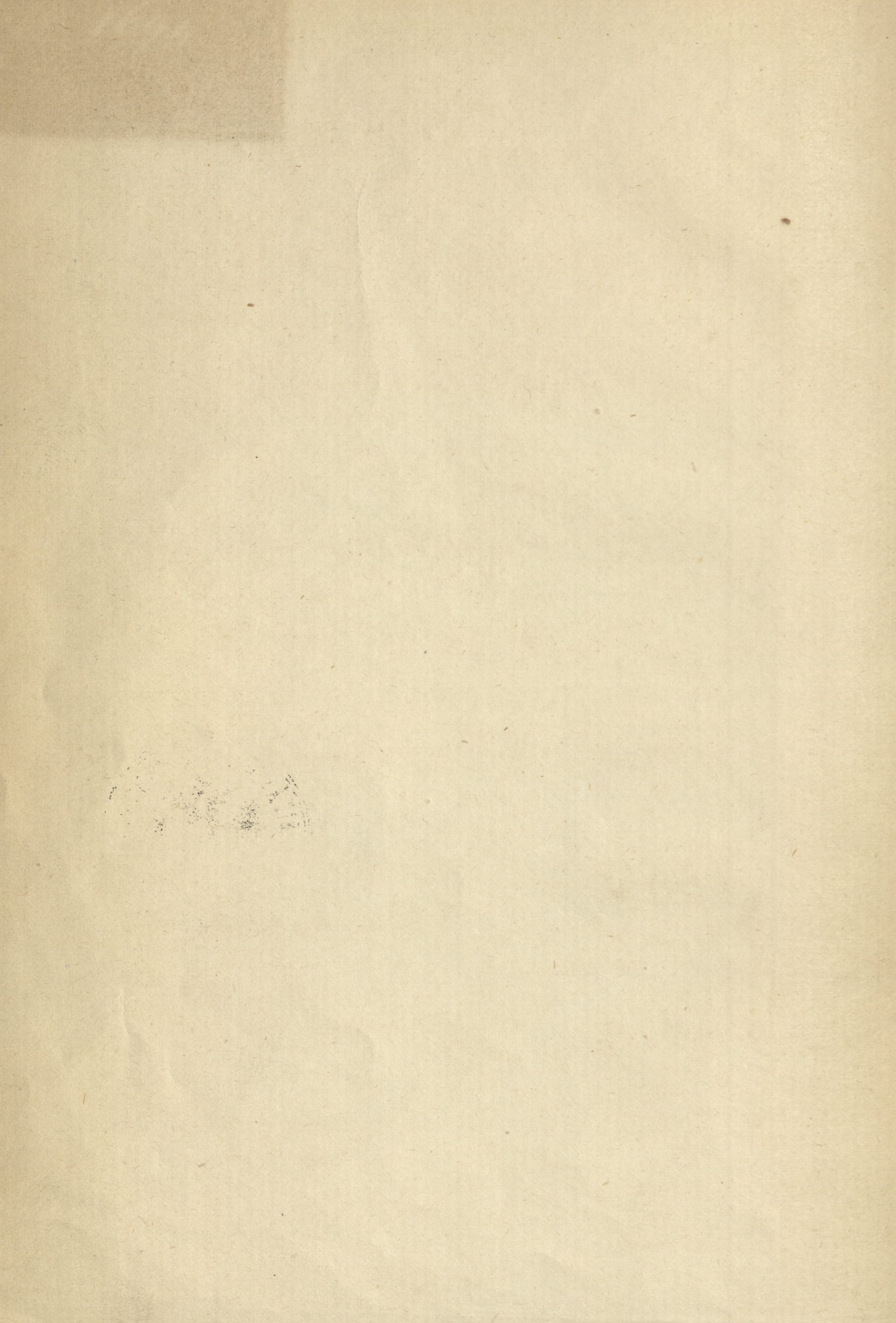
448/25

BOTANISCHES MUSEUM
der k. k. Universität.

J.N.º 1694.

B

43/14*

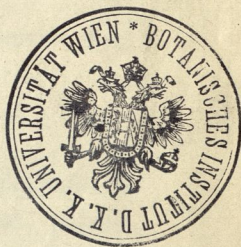

PLANTARUM
RARIORUM SICILIAE

MINUS COGNITARUM

AUCTORE

VINCENTIO TINÉO

PANORMI
EX TYPOGRAPH. PH. BARRAVECCHIAE

1846

Anno 2, n. 4, 1846.

CARAMANICA (*)

TIN.

COMPOSITÆ. L.

SYNGENESIA ÆQUALIS.

Flores semiflosculosi (Tribus Cichoracearum. Dec.)

Anthod. ovatum, multiflorum, polyphyllum, foliis imbricatis, exterioribus brevioribus, patulis.
Ach. biformia, striata, marginalia compressa, ovato-oblonga, centralia teretiuscula. *Papp.* uniformis, pilosus, sessilis. *Recept.* nudum. (Herba

perennis, pilosa: *folia* oblonga, runcinato-pinnatifida, omnia radicalia: *scapi* uniflori, fistulosi, successive-erumpentes: *flores* erecti.)

1. C. TARAXACOIDES. *TIN.*

In collibus apricis montosis, *Militello Val di Noto*, a *Santa Barbara*,

Octobri, Novembri. ♀.

Planta pilosa: *radix* perennis, crassa, fibrosa, transverse striata, nigra: *folia* omnia radicalia, decumbentia, runcinato-pinnatifida, laciniis (parvis) inaequalibus, integris, vel superne tenuissime-dentatis: *scapi* nudi, erecti, inde declinati, et plures ex eadem radice, graciles, superne magis pilosi, 4-3 pollicares, foliis multo longiores, aut subaequales: *flores* sulphurei: *anthodii* foliola omnia glaberrima, sub apice nigro-mucronata, interiora anguste-linearia, 4-3-nervosa, alterna late-scariosa, corollulae aequantia, exteriora ovata, obtusiuscula, uninervia, scariosa, eroso-ciliata: *semiflosculi* lineares, apice denticulatis, externe rubentes: *achenia* (parva) biformia, rufescentia, scabriuscula, striata, sub apice explanato, costricta, marginalia obovato-oblonga, centralia teretiuscula: *pappus* uniformis, pilosus, scaber, albidus: *receptaculum* nudum, punctatum.

Obs. Genus *Leontodonti* L., atque *Taraxaco* Hall. affine, sed differt a primo pappis pilosis, et ses-

silibus, nec plumosis, et in medio stipitatis, ab altero pappis sessilibus omnibus, neque omnibus stipitatis, ab utrisque acheniorum forma. *J*

Clar. Gussonius, cui hanc misi plantam per literas me monuit ex *Graecia* recepisse eandem ab *Heldreich* *Taraxacum gymnanthum*. *Link* nomine, sed cum matura non essent *Achenia*, eorum characteribus certiore se habere non potuisse. Admittens etiam graecam plantam eandem esse ac siculam, generi *Taraxaco* characteribus adnotatis pertinere non potest, quam sententiam *Clar. Gussonius* sequutus est.

(*) Nel dedicare questo mio novello genere alla memoria del Principe di Caramanico, ho creduto soddisfare ad un sentimento dolcissimo di venerazione, e di riconoscenza per un uomo, a cui la mia patria va debitrice di opere memorabili, che tanto han contribuito a spingerla innanzi nella via del progresso scientifico. Tra queste opere molto eloquenti per tramandare alla più tarda posterità il nome dello illustre Mecenate, che le promosse, mi è caro rigordare il nostro Reale Orto Botanico, oggi alle mie cure affidato.

Il Caramanico Vicerè di Sicilia nell'anno 1789 ottenne da *Re FERDINANDO* allora regnante, di gloriosa rimembranza i mezzi e l'annua dote di Regio Erario, onde fondarsi e mantenersi questo stabilimento. Opera del celebre architetto francese *C. de Fourny*, che era venuto in Sicilia per osservare le memorande antichità, innalzossi d'ordine dorico-sicolo il Ginnasio, e del nostro rinomato siciliano *V. Marvuglia* anche dello stesso ordine i bene architettati edifici, che lo fiancheggiano cioè il Calidario, ed il Trepidario, edifici che per gusto dell'arte seppero all'autore far meritare l'onore di socio dell'Istituto di belle arti di Francia.

Dr. Giuseppe Tineo, e Ragusa da Militello val di Noto, mio diletissimo padre, reduce dei suoi viaggi fatti allo straniero, e ricco di quelle conoscenze all'uopo necessarie, diresse la general fondazione dello stabilimento. Era stato egli sin dal 1781 prescelto a Direttore, e Dimostratore del primo pubblico Orto Botanico sopra il baluardo di porta Carini, fondato appena da due anni, ed in seguito nel 1786 nominato professore di Botanica, la quale veniva divisa dal resto della storia naturale, che in quel tempo dettava l'eloquente Ab. D. Eutichio Barone.

ORCHIDÆE

2. ORCHIS MACROSTACHYS. *TIN.*

O. tuberibus palmatis, foliis oblongis, linearilanceolato-acuminatis, sensim decreescentibus, spica exacte - cylindracea!, laxa!, gracile!, elongata, bracteis anguste-lineari-subulatis, ovarium subaequantibus, inferioribus longioribus, petalis duobus exterioribus lineari-lanceolatis, patentibus, labello plano, profunde-trifido, lobis lateralibus latiusculis, apice dentato-truncatis, medio lineari, elongato, integerrimo, obtuso, calcare subsaccato, acuto, gracile, cylindraceo, subincurvo, descendente, ovarium subaequante.

In elatioribus sylvaticis montosis. *Etna, alla Cer-rita.*

Junio, Julio. 7.

Caules sub-2-pedales: flores remoti, in spica sub-6-pollicari: petala trinervia: ovarium oblongum, glabrum, hexagonum.

Habitus *O. maculatae*, sed notis indicatis valde differt.

3. ORCHIS SICULA. *TIN.*

O. tuberibus palmatis, foliis fasciculatis, linearilanceolatis, acutiusculis, basi longe-attenuatis, spica cylindracea, laxa, bracteis lanceolatis, acutis, inferioribus germine longioribus, petalis duobus, exterioribus retroflexo-conniventibus, labello trilobo, lobis subaequalibus, integris, lateralibus rotundatis, intermedio longiore, emarginato, calcare cylindraceo, gracili, acutiusculo, arcuato, ovarium brevior.

In pascuis herbosis elatioribus nemorum. *Caronie*, boschi sopra la Tassita, Pizzu di l' Ursu.

Habitus *O. pseudo-sambucinae*; differt radice palmata, foliis fasciculatis, basi longe-attenuatis, et praecipue calcare gracili, arcuato, ovarium brevior!, nec cylindraceo-conico, obtuso, ovarium subexcedente.

4. ORCHIS NATALIS. *TIN.*

O. tuberibus cylindraceis, subintegris, vel bilobatis, caule 4-6-folio, foliis fasciculatis, erectis, anguste-lineari-lanceolatis, acutiusculis, subaequante, spica brevi, laxiuscula, subglobosa pauciflora!, bracteis lineari-lanceolatis, acuminatis, inferioribus ovario duplo longioribus, petalis duobus exterioribus patentibus, labello trilobo, lobis integris, lateralibus duplo latioribus, intermedio longiore,

lanceolato, calcare descendente, cylindraceo-conico, acuto, ovarium non excedente.

In elatioribus montosis apricis. *Etna alture, nella strada per andare al Cratere.*

Aprili, Majo. 7.

Caules 3-4-pollicares, graciles, *folia* anguste-lineari-lanceolata, subaequantes: *spica* 4-6-flora! subpollicaris: *calcar* cylindraceo-conicum (non crassum!), acutum.

Species quoad *folia*, et habitum ab omnibus affinibus distinctissima.

Memoriae Clar. Thomæ Natalis operum insignium auctoris, arctissimis amicitiae vinculis hanc plantam grati animi ergo.

5. ORCHIS MARKUSII. TIN.

O. tuberibus ovato-oblongis, subintegris, vel 2-lobatis, caule 6-12-folio, foliis anguste-lineari-lanceolatis, basi longe-attenuatis, laxis, multo longiore, spica ovato-cylindracea, densiuscula, bracteis lanceolatis, inferioribus ovario duplo longioribus, petalis ovatis, obtusis, duobus exterioribus reflexis, labello late-trilobo, subcrenulato, lobis rotundatis, lateralibus concavis, reflexis!, intermedio paullo latioribus, aequalibusve, calcare subincurvo adscendente!, obtuso, ovarium subbreviore.

In sylvaticis montosis herbosis. *Palermo a Gibilrossa, nel boschetto de'sugheri presso il Convento.*

Martio, Aprili, π .

Caules 3-6-pollicares, angulati, sulcati: *folia* 6-12, anguste-lineari-lanceolata!, fasciculata!, laxa!, laete-virentia: *spica* 1- $\frac{1}{2}$ -pollicaris, plus minus densa: *flores* albo-pallentes: *petala* ovata, obtusa, duobus exterioribus reflexis, intermedium et duo interiora fornicato-conniventia: *labellum* (non planum, nec punctatum), dorso pallide-virens, lobis subaequalibus, rotundatis, aliquando integerrimis, lateralibus reflexis!: *calcar* subincurvum, (semper!) adscendens, cylindraceo-conicum.

Proxima *O. Sambucinae*, et *O. pseudo-sambucinae*, sed indicatis notis multum differt.]

Doctore *Markusio* medico AUGUSTAE IMPERATRICES RUSSARUM, clinico insigni, doctissimorum operum auctori, qui *Panormi* typis gloriam argyrensis *Fortunati Fidelis* medici celeberrimi vindicavit, lubentis animi, dulcissimaeque memoriae, argumento hanc plantam.

6. ORCHIS ENNENSIS. *Guss.*

O. foliis inferioribus oblongo-lanceolatis, acutiusculis, *spica*-obconica, densa, bracteis (pallide-roscis) lanceolatis, acutis, ovario brevioribus, petalis tribus exterioribus conniventibus, acutis, acuminatisque, labello tripartito, lobis lateralibus subintegris, oblique-truncatis, medio duplo latiore ac longiore, obovato, lobulis rotundatis!, sat raro denticulatis, mucrone (non semper) interjecto

calcare dependente, acutiusculo, ovarii sub-dimidium aequante. Guss.

O. conica. Guss. syn. vol. 2, p. 11, p. 538, excl. syn. omnibus.

In herbosis montosis, argillosis. *Castrogiovanni* Guss. *Villarosa* Tin.

Habitus omnino *O. commutatae*, a qua potissimum differt labelli-forma, ac divisione Guss.

7. PLATANThERA BIFOLIA. *Rich. orch. cur. adn.* p. 55, (non *Todar. orch. sic.* p. 63).

P. tuberibus indivis, foliis radicalibus binis obovatis, oblongisve, basi attenuatis, caulinis bractaeformibus, petalis exterioribus lanceolatis, lateralibus patentibus, intermedio latiore, fornicato-concavo, cum binis interioribus connivente, labello indiviso, anguste-lineari!, calcare dependente, incurvo, longissimo, subulato!.

Ic. Reich. cent. 9, f. 1145.

O. bifolia. *L. sp. pl.* p. 4551, *Ucr. h. pan.* p. 581?

In nemoribus montosis. *Sicilia Bartolotta herb.*

Majo, Junio ꝛ.

A. Platanthera chlorantha Cust., labello anguste-lineari, calcare subulato (nec incrassato), incurvo, dependente, (nec horizontaliter porrecto), satis distincta.

8. PLATANThERA CHLORANTHA. Cust. β quadrifolia

P. foliis radicalibus quaternis, obovatis, oblon-

gisve, caulinis bracteaeformibus, petalis exterioribus obtusiusculis, lateralibus patentibus, intermedio duplo latiore, fornicato-concavo cum binis interioribus connivente, labello indiviso, lineari-lanceolato, calcare horizontaliter porrecto, filiformi, clavato, gymnostenio truncato, inferne duplo latiore.

In nemorosis montosis humidis. *Madonie bosco di Montaspro.*

Majo, Junio. ♀.

A specie foliorum numero solummodo differt.

9. SERAPIAS TODARI. *TIN.*

S. bracteis spaticeis, acutis, flores subaequantibus, labello pubescente, glandula basilari laevissime-sulcata, lobis lateralibus rotundatis, erectoconniventibus, medio elongato, lineari-subulato, retroflexo!, apice mucronato, incurvo!, (ovario non adpresso), petalis aequilongo.

In apricis herbosis montosis elatioribus. *San Fratello a Montesoro, cum Croco siculo, et Carice intricata.*

Aprili, Majo. ♀.

Caulis 3-pollicaris, gracilis, 2-florus: *folia* anguste-lineari-lanceolata: *bractee* nervosae, sordidecarneo-roseae: *flores* distantes: *labelli* lacinia media elongata, lineari-subulata!, retroflexa!, apice mucronato incurvo!.

Species hujus generis singularis, et ab omnibus distinctissima.

Jurisprudentiae doctori *Augustino Todaro*, dilectissimo discipulo, auctori *Siciliae Orchidearum Monographiae* existimationis specimine hanc plantam.

10. OPHRYS SICULA. *TIN.*

O. petalis obtusis, concavis (viridi-luteolis), duobus lateralibus semiellipticis, intermedio elliptico, binis interioribus anguste-linearibus!, duplo brevioribus, labello petalis subaequante!, obovate-cuneato!, in disco convexo, velutino-piloso, cum macula purpurea, oblonga, glabriuscula, nitida, ambitu holosericeo (flavo), trilobo, lobis lateralibus subretusis, remotiusculis, medio longiore, cuneato, emarginato, exappendiculato aequale, vel latiusculo, lobulis binis lineolis fuscis notatis, gymnasium obtuso.

Ophrys lutea β minor. *Guss. l. c. vol. II, p. 11 p. 550 Arachnites lutea b minor Todar. orch. sic. p. 97.*

lc. Todar. l. c. t. 2, f. 9, 10.

In apricis collibus herbosis, in montosis, et in pascuis sterilibus maritimis. *Palermo, Militello val di Noto; S. Biaggio sotto Cammarata Guss. etc.; Avola Bianca.*

Aprili, Majo. Ψ .

Differt ab *O. lutea* Cav., floribus dimidio minori-

bus, *petalis* binis interioribus anguste- (non late) linearibus, exterioribus duplo brevioribus; *labello* obovate-cuneato!, (non late-obovato et ambito explanato), lobis remotiusculis (nec approximatis), lateralibus subretusis, (nec ampliatis, rotundatis), lobo medio longiusculo, (parvo), cuneato, emarginato, binis lineolis fuscis notato. Cultura non mutatur.

11. CUSCUTA TINÉI. *INSENGA*

C. floribus racemosis!, pedunculatis, corollis nudis, laciniis calycinis, corollinisque duplo majoribus, 3-5-fidis, obtusiusculis, staminibus 3-5, stigmatibusque 2-3, capitatis!, corollam subaequantibus. *Ins.*

In hortis; parasitica *Pelargonii tristis* et *Ocymi Basilici*. *Ortaggi di Aci-Reale*.

Septembri. ☉.

Caules graciles, elongati, lutei; *racemi* 3-7-flori, distantes; *bracteae* lanceolatae; *pedunculi* inaequales; *corollae*, *calycesque* pellucidi; *utriculi* (magni) exerti, sobrotundi pervii; *stigmata* 2-3 raro-4 capitata; *semina* bina. (raro terna), ovoidea, punctata, pubescula, flava. Species characteribus adnotatis ab omnibus distinctissima.

Cl. *Vincentio Tineo*, a quo agrarias et botanices disciplinas ab ineunte etate didicit, multaque promeruit magistro usque suo *Joseph Insenga* discipulus, in grati animi argumentum.

*Dabam Panormi die decima quinta
mensis martii 1846.*

Pag. 8. post lin. 14 adde Majo, Junio. 7.

Pag. 11. post lin. 6 adde Aprili, Majo. 7.

CASTELLIA

T L N.

TRIANDRIA DIGYNIA

GRAMINEÆ. L.

Triticeae. Link.

Spica basi ramosa. *Spiculae* 6-8-florae, lanceolato-ovatae, solitariae, muticae, in rachidis articulatae scrobiculis distiche, et alterne insertae, breviter pedicellatae, adpressae, facie angustiore rachidem spectantes. *Calyx* 2-valvis; *valvae* inaequa-

les, glabrae, carinato-concavae, inferior minor, flosculo proximo breviores. *Corolla* 2-valvis; *valvula* exterior concava, 5-nervia, substriata, transverse rugosa, tuberculata, scabra, interior subdenticulato-ciliata. *Caryopsis* corolla inclusa. (*Herba* annua, glabra: *culmus* simplex, erectus: *folia* carinata: *spica* basi ramosa; *rachis* excisa: *spiculae* pedicellatae compressae: *flosculi* fertiles omnes, approximati, acuti.)

42. C. TUBERCULATA. *TIN.*

In arenosis vulcanicis. *Linosa*. (*)

Majo, Junio. ☉.

Radix fibrosa, fibris tenuibus, superne crassiusculis, ramulosis, villosis, albidis: *culmus* simplex, raro basi subdivisus, erectus, teres, substriatus, glaber, fere totus tectus, 6-12-pollicaris: *folia* lineari-subulata, basi latiuscula, auriculata, carinata, striata, glabra; superius vagina sua spathaeformi spicam basi involvens; *vaginae* fortiter striatae, glabrae, laxiusculae; *ligula* brevis, truncato-lacera: *spica* terminalis, disticha, stricta, rigida, 2-4-pollicaris, plerumque basi ramosa; *rachis* gracilis, flexuosa, marginibus tenuissime-ciliolatis; *spiculae* 6-8-florae, lanceolato-ovatae, remotiusculae, solitariae, muticae, in rachidis articulatae scrobiculis distiche, et alterne insertae, breviter, et crasse pedicellatae, adpressae, facie angustiore rachidem spectantes:

calyx 2-valvis; *valvae* inaequales, lanceolatae, carinato-concavae, trinerviae, inferior minor, flosculo proximo breviores; *stipitulus* communis flosculorum flexuosus, non secedens, nisi sero: *corolla* 2-valvis; *valvula* exterior lanceolata, acuta, 5-nervia, substriata, transverse rugosa, crebre tuberculata, scabra; interior paululum brevior, apice integerima, nervo denticulate-ciliato, utrinque ad marginem inflexum instructa: *caryopsis* libera, oblonga, convexa, punctulata, rufa.

Obs. Genus *Lolii* L., *Catapodii* Linkii, atque *Agropyri* P. B. affine, sed differt, a primo calyce semper bivalvi, (nec univalvi,) a secundo rachide alterne excisa, (neque altera facie plana,) a tertio spica inferne ramosa, (non simplici.) spiculis pedicellatis, (nec sessilibus.) angustiore facie, (neque latiore) rachidem spectantibus, ab omnibus valvula corollina exterior, transverse rugosa, crebre tuberculata, scabra.

Novum hoc plantarum genus, observantiae testimonium sacro *Petro Castelli* Botanico, viro egregiae memoriae, qui Botanicum viridarium Messinae fundavit ANNO M.DC. XL.

(*) L'Illustre Commissione di Pubblica Istruzione ed educazione di Sicilia, dedita sempre a far progredire fra noi le letterarie, e le scientifiche discipline, nel trascorso maggio di questo anno, com-

metteva al Dottor Pietro Calcara Professore Interino di Storia Naturale in questa Regia Università, l'onorevole ed utile incarico d'un viaggio scientifico, diretto ad illustrare e descrivere le isole adjacenti di Lampedusa, Linosa, Pantellaria, e qualche altro punto di Sicilia, che in questa congiuntura avrebbe potuto al medesimo offrire materia di studio, e d'osservazione.

Lietissimo io di questa occasione incaricai il Calcara, mio allievo affezionato, e zelantissimo cultore delle scienze naturali, di occuparsi nei luoghi che andava a percorrere di una corrispondente raccolta botanica; per la qual cosa giudicai opportuno per agevolargliene vie meglio la ricerca, di farlo accompagnare dal mio esperto giardiniere Vincenzo Messina, solito a seguirmi nelle botaniche peregrinazioni.

Reduce dal suo viaggio il Calcara, ha messo al possesso il mio stabilimento d'una bella, e rara collezione botanica, nella quale ho avuto il piacere di rinvenire questa rara Graminacea, che mi offri i caratteri a potere stabilire questo novello genere.

Mi è grato al proposito annunziare, che il Calcara trovasi per pubblicare i risultamenti scientifici del mentovato viaggio, che conterrà pure l'enumerazione dei vegetabili in essi luoghi rinvenuti da lui, e da altri illustri naturalisti che lo han preceduto, e che trovansi nel mio Erbario depositati, onde dare a conoscere lo stato presente botanico di queste contrade per la loro geografica posizione non sempre, ed in tutti i tempi calcate del piè del naturalista.

13. POA OVALIS. TIN.

P. perennis, panicula aequali, sub anthesi patente, ramis geminatis, levibus, glabris, distantibus, flexuosis, spiculis ovatis, subsexfloris, remotis, flosculis laxiusculis, basi villo connexis, carina, nervisque ad marginem inferne sericeis, foliis margine scabris, ligula oblonga, culmo tereti, compresso, decumbente.

In pascuis montosis, apricis, palustribus. Contrano al Gurgo lo Drago.

Junio, Julio. ꝛ.

Radix repens, fibrosa, fibris discendentibus, firmulis, villosulis, fuscis: culmi graciles caespitosi, decumbentes, basi radicales, teretes, subcompressi, glaberrimi, 8-12-pollicares, inferne ramosi, superne longo-vel brevi-tractu nudi, nodis fuscis instructi: folia anguste-linearia, acuminata, unum-duos pollices longa, striata margine, et carina scabrida, undulata; vaginae arctae, striatae, glabrae, superiores internodio breviores; ligula oblonga, integra, vel lacera: panicula composita, terminalis 2-3-pollicaris, diffusa; rami inaequales, tenues, glabri, flexuosi, patentes, distantes, geminati, superiores simplices: rachis flexuosa: spiculae remotae, ovatae, obtusae, compressae, sub sexflorae albo-virides: valvae calycinae inaequales, flosculis breviores, oblongae, acutae, glabrae, dorso virides,

margine albo-membranaceae, trinerviae: *flosculi* remotiusculi, basi villo connexi: *valvulae* corollinae subaequales; exteriore oblonga, obtusa, margine membranacea, canaliculato-compressa, carinata, quinquenervi, carina, et nervis inferne villis sericeis, ciliato-barbata; *valvula* interiore angustiore, integra, ciliata: *caryopsis* (parva), lanceolato-ovata, tenuissime striata, punctulata, rufa.

Proxima *P. annuae*; differt praecipue radice perenni!, *panicula* lata, patente, aequali, *ramis* distantibus, *spiculis* remotis triplo maioribus, *flosculis* villo connexis.

14. VULPIA AETNENSIS. TIN.

V. *panicula* spiciformi, subaequali, contracta, continua, simplici!, *spiculis* teretiusculis 3-4-floris, *valva* calycina superiore *flosculis* multo brevior, altera minima, *valvula* corollina exteriore glabra, scabriuscula!, margine laxe-ciliata!, aristata, arista illam 3-4-plo excedente!, *valvula* corollina interiore multo minore, ciliolata, foliis setaceis, convolutis.

In montosis apricis. *Etna alli Cassini*.

Aprili, Majo. ☉.

Radix fibrosa, fibris tenuissimis: *culmi* 1-3 eadem radice, 2-5-pollicares: *folia* setacea, glabra, inferiora brevissima; superius vagina sua spathaeformi, striata, paniculam basi involvens: *ligula*

exigua, truncata: *panicula* spiciformis 1-1½ pollicaris, simplex, aliquando inferne ramulosa: *pedunculi*, et *rachis* scabri: *spiculae* (parvae) 3-4-florae, teretiusculae, tenues: *calycis valvae* acutae; superius 3-nervia; nervis lateralibus obsoletis: *stipitulus* communis flosculorum demum in articulis secedens cum flosculis: *valvula corollina* exterior obsolete 5-nervia; interior acuta, ad nervos crebre ciliolata.

Proxima *V. ciliatae*, sed indicatis notis satis distincta.

45. VULPIA SICULA LINK. β. LAXA. TIN.

V. *panicula* laxa, erecta, subaequali, raro secunda, spiculis sub-4-floris, compressis, distantibus, glabris, leviusculis, valva calycina superiore flosculis subbreviore, inferiorem duplo superante, valva corollina inferiore obsolete-5-nervi, aristata, arista flosculis brevior, valva corollina superiore, inferiorem subaequante, apice bidentata, foliis anguste-linearibus, convolutis.

In elatioribus montosis. *Alle Madonie sopra il vallone reale.*

Junio, Julio. 7.

A specie *panicula* subaequali, laxa, spiculis distantibus, solummodo differt.

46 AGROPYRUM SCIRPEUM PRESL β. GRACILE TIN.

A. *spica* gracili, erecta, rachide ad margines acu-

leato-scabra, spiculis remotis, lineari-lanceolatis, 4-6-floris, muticis, valvis calycinis multinerviis, truncatis, valvula carollina exteriore obtusa, 9-nervia, nervis lateralibus per paria approximatis, foliis angustissimis, involutis, radice subrepente!

In argillosissimis humidiusculis. *Palermo a Mondello.*

Junio, Septembri. 7.

Species pro locorum natura variabilis: culmi 4-4-pedales, plus minusve graciles: folia latiuscula, vel angustissima, demum semper involuta; spicae 4-9-pollicaris: spiculae 4-10-florae, obcuneatae, ovato-lanceolatae, vel lineari-lanceolatae.

47. RUBUS PANORMITANUS. TEN.

R. subtereti, gracile, decumbente, glabro pedunculis, petiolisque villosa-tomentosis, aculeatis, aculeis rectis, reflexisque, raro incurvis, basi dilatatis, foliis ternatis, foliolis (parvis) ovalibus biserratis, ciliatis, lateralibus subsessilibus, supra pilosis, obscure-virentibus, subtus villosa-tomentosis, albidis, aculeatis, panicula simplici, brevi, laciniis calycinis ovatis, acutis, demum reflexis.

Rubus trifolius, repens, molliculo folio piloso, fructu caesio majori Cup. H: Cath. p. 193?

In sterilibus demissis apricis, saxosis. *Palermo, nelle pianure sotto la scala di Maseddu, nel piano di Gregoli.*

Majo, Junio. 5.

Caules subteretes, elongati, graciles, ramosissimi, decumbentes, glabri, valide-aculeati, 4-6-pedales: *folia* ternata, foliola ovalia, vel obovate-cuneata, inaequaliter argute-biserrata, dentibus nigro-mucronulatis, basi subintegra, subtus ad rachidem aculeata, media brevi-petiolata, vix pollicaria, lateralia subsessilia, semi-pollicaria, aliquando 1-lobata, floralia simplicia, vel trilobata: *panicula* $\frac{1}{2}$ -1-pollicaris, simplicissima, 2-7-flora: *bractee* lineari-lanceolatae, acuminatae, pedunculis longiores, integrae, vel trifidae: *calyces* sub anthesi globosi, ac canescentes; *laciniis* ovatis, concavis, acutis: *petala* suborbiculata, patentissima, emarginata, extus villosa, calyce majora: *aculei* elongati, compressi, basi dilatati, ibique rubentes, in caulibus, et pedunculis recti, horizontales, vel subreflexi, in petiolis, ac rachide graciles, adunci, vel recti.

Habitus *R. saneti*, a quo potissimum aculeorum forma, et directione differt.

18. GERANIUM MINAE. TEN.

G. perenne, gracile, villosum, caule ramoso, declinato, foliis reniformibus, radicalibus, caulisque inferioribus 5-(raro-7) lobatis, lobis brevibus, cuneatis, plerumque 3-dentatis, supremis tripartitis, laciniis lineari-lanceolatis, integerrimis, incisive, petalis emarginato-bilobis, calyce duplo longioribus, carpellis non rugosis, adpresse-sericeo-villosis.

β . carpellis subglabris.

In elatioribus montosis, apricis, lapidosis; var. α .
*Isnello alla Costa dell'oro; al Ferro Minà; β . Monte
 di Cammarata.*

Majo, Junio. γ .

Radix crassa, fusiformis, ramosa: *caules* 3-6-pollicares!, declinati, gracillimi!, ramosi: *folia* (parva!) reniformia, virentia, 5-(raro-7)-loba; *lobis*, cuneatis, plerumque tridentatis!, 4-4- $\frac{1}{2}$ -unguicularia!, radicalia longe-petiolata; *petiolis* 2-3-pollicaribus, caulina ascendendo demum sessilia; floralia tripartita, basi truncata; *laciniis* integerrimis, incisive: *stipulae* lineari-subulatae, angustissimae!: *sepala* oblonga, obtusiuscula, glandula nigra, rotundata, terminata: *petala* intense-coerulea, calyce duplo longiora; *unquibus* barbatis: *carpella* non rugosa, adpressericeo-villosa, in β . subglabra; *aristis* hirsutis: *pedicelli* unguiculares: *semina* oblonga, glabra, levia: *pubescentia* inaequalia, in caule, petiolis, et pedunculis patens, in foliis adpressa.

A *Geranio pyrenaico* L. mant. characteribus adnotatis satis distinctum.

Francisco Minà Castrobonensi medicinae et Chirurgiae laurea donato, naturalium scientiarum cultori, qui egregias plantas nebrodenses quamplurimas mihi donavit, discipulo meo dilectissimo hanc plantam.

49. LOTUS VERSICOLOR. TIN.

L. pilosus, glauco-virens, caulibus gracilibus, abbreviatis, procumbentibus, foliolis foliorum inferiorum subrotundo-cuneatis, saepe emarginatis, (parvissimis), superiorum, stipulisque obovatis, acutis, pedunculis (non elongatis) 1-3-(raro-4-) floris, bracteis 1-3-phyllis, ovatis, vel angustelanceolatis, calycinis dentibus aequalibus, tubo subaequantibus, corolla multo brevioribus, leguminibus teretibus, rectis, patentibus.

In apricis, montosis. *San fratello, falde di Montessoro per andare a Randazzo.*

Junio, Julio. 7.

Radix crassa, elongata: *caules* caespitosi anmotini, procumbentes, plures ex eadem radice, fere filiformes, 1-3-pollicares, flaccidi, albidi: *foliola* carnosula, superiora aliquando cuneata: *stipulae* subsessiles, petiolo brevi, dilatato, longiores; *bractee* calyce multo breviores: *pedunculi* $\frac{1}{2}$ -1- pollicares: *calycis dentes* lineari-subulati, basi latiusculi, corolla triplo breviores: *corollae* (majusculae) luteae, exiccatione virescentes, vel rubentes; *legumina* teretia, gracilia, glabra, fere uncialia.

Pili elongati, remotiusculi, patentes, albidi.

20. HELICHRYSUM ERRERAE. TIN.

H. undique cinereo-tomentosum, caulibus caespitosis, ramosissimis, ascendentibus, erectisque,

elongatis, foliis margine revolutis, inferioribus confertis, oblongo-spatulatis, basi attenuatis, superioribus angustissime-linearibus, obtusiusculis, corymbo composito, laxo, anthodii (aureo-citrini) globoso-ovati, foliolis obtusissimis, exterioribus, pedunculisque dense-tomentosis, interioribus glaberrimis, discum subaequantibus.

In rupibus vulcanicis. *Pantellaria* a Zinedi dietro l'isola, nelle rupi presso il mare. Errera.

Majo, Junio. $\bar{p}$.

Caules 1- $\frac{1}{2}$, -2-pedales, ramosissimi; *ramis* virgato-elongatis, paniculato-corymbosis: *folia* subtus albidula, inferiora 1- $\frac{1}{2}$, -2, superiora $\frac{1}{2}$ -pollicaria, erecta: *corymbus* laxus, compositus, aliquando decompositus: *anthodia* pedicellata, majuscula, sub anthesi fere globosa, primum aureo-citrina, deum stramineo-pallida; *foliolis* obtusissimis, inferioribus arcte imbricatis, denseque tomentosis: *flosculi* anthodium subaequantes: *pappus* subplumosus. Odor gratus.]

Species ab omnibus affinibus, indicatis notis distinctissima.

Medicinae et chirurgiae doctori *Alphonso Errera* Cossyrensi, naturalium scientiarum cultori, qui hunc siculum herbarium multis plantis e patria allatis ditavit, discipulo meo dilectissimo hanc plantam.

24 ORCHIS PARLATORIS. TIN.

O. tuberibus indivisis, foliis inferioribus oblongo-lanceolatis, acutis, spica obovata, laxiuscula, brevi, bracteis lanceolato-subulatis ovarium subaequantibus, petalis basi connatis, exterioribus acuminatis, lateralibus apice reflexis, intermedio cum binis interioribus fornicato-conniventibus, labello planiusculo ovarii dimidium aequante, profunde-trifido, laciniis lateralibus anguste-linearibus-subulatis, basi latiusculis, media sublongiore, obconica, denticulata, emarginato-biloba, cum mucrone interjecto, lobulis rotundatis, calcar dependente ovarium brevius.

In apricis herbosis, submontosis, nemorosis. *Palermo sopra le vallate dietro Monte Gallo dalla parte del mare.*

Aprili, Majo. 7.

Caules 4-6-pollicares: *folia* inferiora plana, caulina spathaciformia, lanceolato-acuminata: *spica* subpollicaris: *bractae* virentes: *flores* intense-rosei, punctato-variegati: *petala* tria exteriora nervis binis atropurpureis notata: *labellum* planum, puberulum, laciniis lateralibus anguste-linearibus-subulatis!, media subaequalibus!, *calcar* rectum obtusiusculum.

Habitus *O. commutatae*, et *tenoriana*; differt floribus intense-roseis, petalis lateralibus exterioribus apice reflexis, labello profunde-trifido, laciniis la-

teralibus anguste-lineari-subulatis!, media subaequalibus.]

*Philippo Parlato*re Panormitano medendi artis laurea donato, in I. R. Museo Physices ac naturalis historiae urbis florentiae, Botanicae, ac Physiologiae vegetabilis professori spectatissimo, et Botanici viridarii rectori, qui multa edidit non parvi momenti opera, discipulo meo dilectissimo, hanc plantam dedico, perpetuum amoris monimentum.

22. CAREX SICULA. TIN.

C. androgyna, spiculis apice foemineis, alternis, lineari-lanceolatis, acutis, inferioribus distantibus, superioribus contiguis, in spica elongata, inferne ramosa, dispositis, bracteis scabris, ex ovata basi attenuatis, spica brevioribus, stigmatibus duobus, fructibus ovatis, plano-convexis, nervosis, glabris, levibus, marginatis, ciliato-serratis, in rostrum longum, bidentatum, serrulato-scabrum, attenuatis, radice caespitosa, repente, fibrosa.

C. leporina β . spica ramosa. Tin., *Gus. fl. sic. syn.*, t. 2., p. 2., p. 570.

β . spica simplici, spiculis 2-4.

In sylvaticis umbrosis, uliginosis, montosis; var. α . bosco dirimpetto Troina, margio del Sambuchello; var. β . laghetto del bosco di Sanfratello.]

Junio, Julio. $\mathcal{F}$.

Radix repens, caespitosa, fibrosa: culmi graciles.

1-1-1/2.-pedales, triquetri, striati, superne scabri: *folia* linear-acuminata, striata, margine aspera, culmo breviora, vel aequantia: *spica* multiflora, spadicca, 1-2-pollicaris, interrupta, a basi ad medium ramosa: in β . simplex, pauciflora: *rachis* flexuosa scabra: *spiculae* androgynae, linear-lanceolatae, acutae, superiores approximatae; *flores* foeminei numerosiores: *glumae* anguste-lanceolatae, acuminatae, earina albidae, fructum subaequant: *fructus* ovati, plano-convexi, glabri, nervosi, longe-rostrati, marginati, ciliato-serrati, apice bidentati.

A *C. Leporina* L. *spica* ramosa interrupta, *spiculis* inferioribus remotis, linear-lanceolatis, acutis, satis distincta.

23. SALIX PELORITANA. PREST.

S. frutescens, foliis oblongo-ellipticis, serrulatis, apice obtuso breviter acuminatis, supra virentibus, subtus glaucis, junioribus albo-sericis, demum glabratis, stipulis subcordato-ovatis, obtusis, amentis masculis....., foemineis pedunculatis praecocioribus, capsulis breviter pedicellatis, ovato-attenuatis, pubescentibus, stylo elongato, stigmatibus bifidis. Prest.

S. villarsiana? Guss. *syn. fl. sic.*, t. 2., p. 2., p. 624.

In humentibus maritimis. *Messina all'ortora* Prest; nei fossi del luogo detto le Mortelle Guss, Nym, Tin.

Febbraio, Martio. $\bar{v}$.

Frutex 3-8-pedalis, ramosissimus: *ramuli* juniores, uti *petioli* pubescentes, adulti ex brunneo-rubentes, ac glabrati, patentes: *folia*, $\frac{1}{2}$ -1-poll. lata, 1-2-pollicaria, saepe apice latiora, breviter petiolata, subcoriacea, serrulata, glabra, supra virentia, subtus glauca, juniora albo-sericea: *stipulae* (parvae) subcordato-ovatae, obtusae, cito deciduae: *amenta* mascula..., foeminea praecociora, brevi-pedunculata, pollicaria, axillaria, erecta, rachide, et squamis nigricantibus, albo-piloso-lanatis; *capsulae* tenuiter pedicellatae, ovatae, attenuatae, rugulosae, pubescentes, flavae, stylo longo terminatae: *stigmata* crassa, bifida. Prest.

A. S. villarsiana, *stigmatibus* pedicellatis, (nec sessilibus), *capsulis* ovato-attenuatis, pubescentibus (nec ovatis, glabris), *foliis* oblongo-ellipticis (nec subrotundis), satis diversa.

Obs. MELCA CUPANI GUSS, ET M. NEBRODENSIS.

Parl. variant, spicis densiusculis, vel laxis; floribus majoribus, minoribusque; foliis planis, vel involutis, vaginis glabris, aut villosulis; culmis subcaespitosis, vel dense-caespitosis.

Characteres constantes sunt, in *M. Cupani*, valvula corollina exterior undique dense-pilosa, ac ciliata, scabriuscula, in *M. nebrodensi* dorso nuda; tuberculato-scabra.

24. *CALLITRICHE STAGNALIS*, SCOP. *fl. carn.* 2. p. 251. *Guss. fl. sic syn. v. 1. p. 8. β. crassifolia. TIN.*

C. foliis crassis, trinerviis, obovato-spatulatis, inferioribus oblongis, petalis falcatis, apice conniventibus, stylis persistentibus, elongatis, subrecurvis, fructu subsessili, carpidiis alato-carinatis!.

In fossis, et stagnis montosis. Ficuzza al Gorgo Lungo.

Majo, Junio. Θ.

Dense-caespitosa: folia (parva) punctata, non emarginata!, omnia trinervia: carpidia rugulosa, alato-carinata.

25. *CALLITRICHE INTERMEDIA. WILD. sp. pl. 1., p. 1., p. 29.*

C. foliis superioribus natantibus, ovalibus, trinerviis, inferioribus linearibus, uninerviis, apice bifidis, fructibus subsessilibus, carpidiis obtusis!.

C. autumnalis α. Bertol. fl. it. 1, p. 29., C. autumnalis L. δ. Hoffmanni Reich. fl. germ: exc. p. 754.

Ic. Reich. t. 1213. ex ipso.

β. minor, humilis.

In aquis lente-fluentibus; Palermo condotti di Santo Ciro, e mare dolce

A vere ad autumnum.

Differt praecipue ab omnibus affinibus, carpidiis

obtusis!, nec angulatis, vel alato-carinatis, aut alatis.

26. VERONICA PSEUDO-ARVENSIS. TIN.

V. pubescens, foliis inferioribus petiolatis, cordato-ovatis, crenatis, superioribus sessilibus, bracteis ovato-lanceolatis, integris, pedicello longioribus, racemo terminali, floribus pedunculatis!, corolla (intense coerulea, majuscula,) calycibus irregulariter quadripartitis, aequali!, capsula orbiculato-obcordata, compressa, seminibus plano-con-
vexis.

In uliginosis. Palermo al ponte dello Ammiraglio, luogo di Carnazzo; fra la Bagheria e Misilmeri alla Porcara.

Februario, Martio. Θ.

Pubescens: *caulis* teres, erectus, vel ascendens, simplex, vel inferne ramosus, diffusus 2.-10-pollicaris: *folia* inferiora opposita, petiolata: *racemus* terminalis elongatus, *laxiusculus*: *bracteae* ovato-lanceolatae, obtusae, vel lanceolatae, prope basin dentatae, aut integerrimae: *pedicelli calyce* aequales! : *calyx* quadripartitus; *laciniis* inaequalibus, ovatis, obtusis: *corolla* intense-coerulea; majuscula! : *calyce* aequans! : *capsulae* latae, bilobae, lobis obtusissimis: *stylus* persistens, capitatus, emarginatus, capsulae subaequalis.

Habitus omnino *V. arvensis*, a qua praecipue

differt; corolla majuscula, calyce aequali, intense coerulea(nec parva, calyce minori, et pallide-coerulea, vel albida,) floribus pedunculatis, pedunculis calyce aequantibus, (nec subsessilibus.)

27. VERONICA ANAGALLIS. L. γ . RICHARDI. TIN.

V. glabra, gracilis, caule basi decumbente, ramoso, fistuloso, radicante, foliis integris, superioribus sessilibus, amplexicaulibus, ellipticis, lanceolatisve, inferioribus obovatis, basi, attenuatis, vel oblongis, racemis lateralibus oppositis, calycibus quadripartitis corolla brevioribus, capsulis subrotundis, leviter emarginatis.

V. Anagallis β . Vahl. enum. 1. p. 69.?

In aquosis elatioribus. *Etna, Milo sorgive, e valone dello Stroppone.*

Junio, Julio. φ . et σ .

Caules 2-4-pollicares, fistulosi, ramosissimi, adscendentes, inferne ad nodos radicanes: *folia* $\frac{1}{2}$ -1-pollicaria, sessilia, amplexicaulia, elliptica, vel lanceolata, inferiora obovata, in petiolum brevem attenuata, integerrima, vel leviter remote-et argute-serrata: *racemi* solitarii, oppositi, foliis longiores: *calyx* quadripartitus, laciniis nunc acutis, nunc obtusiusculis: *corollae* coeruleae, venis pictae: *stylus* longe exsertus, declinatus: *capsulae* turgidiusculae. Tota planta glabra, vel puberula.

28. SCIRPUS PHILIPPI. TIN.

S. culmo triquetro, vaginis superioribus 1-2-foliiferis, spicularum fasciculis lateralibus, sessilibus, pedunculatisque, glumis integerrimis!, late-albo-marginatis!, stigmatibus tribus!, nucula sublenticulari, abbreviata, glabra, setis hypogynis 3-4, penicillato-plumosis.

In fluminibus, ac lacubus. *Al fiume dell'arena, tre miglia distante da Mazzara. Philippi.*

Augusto, Septembri. 17.

Radix repens: *culmus* triqueter, erectus, gracilis, intus spongiosus, basi vaginis 2-3, suprema in folium 4-4-1/2-pollicare, triquetre-canaliculatum, erectum, attenuata: *umbella* spuria, simplex, sita infra apicem culmi, brevis, inaequalis: *involucrum* monophyllum, carinato-triquetrum, *umbella* aequale, vel duplo longior: *spiculae* parvae, ovato-lanceolatae, paucae, capitatae in apice radiorum, capitulo sessili intermedio: *bractae* acuminatae, nervosae, ad basin radiorum: *glumae* ovato-subrotundae, concavae, emarginatae, nervo prominulo, glabrae, carina scabriusculae, margine ciliolatae, integerrimae, dorso fusco-rubentes, lateribus membranaceis, late-albo-hyalinis, plicis arcuatis subinde prope apicem instructae: *stylus* simplex: *stigmata* 3. *nucula* minutissima, abbreviata obovato-cuneata, sublenticularis, apiculata, laevis,

matura nitida, nigricans, et cum glumis decidua:
setae hypogynae 3-4, penicillato-plumosae.

Medicinae Doctori *R. A. Philippi* Berolinensi,
naturalium rerum cultori, doctis coscriptis operi-
bus celeberrimo, amico dilectissimo, qui Siciliam
iterum peragravit, hanc plantam.

29. *SCIRPUS TRIQUETER*. *L. mant. p. 29. Vahl.*
En. 2. p. 270. Bertol fl. ital. v. 1. p. 292.

S. culmo triquetro, vaginis superioribus 1-2
-foliiferis, spicularum fasciculis lateralibus sessi-
libus, pedunculatisque, glumis ciliato-laceris, an-
guste-marginatis, stigmatibus duobus, nucula len-
ticulari, glabra, setis hypogynis 4-6, intus re-
trorsum hispidis.

S. mucronatus. Host. G. Austr. 5. p. 44 t. 66.

In lacubus. *Castrogiovanni, al lago di Pergusa. Ins.*

Junio, Julio. ꝛ.

Radix repens : *culmus* 1-4-pedalis, intus spon-
giosus, pallide-virens, crassiusculus, plus minus
acute-triqueter, superne nudus, basi cinctus vagina
longa, abiens in folium per breve, pollicare, aut
paulo ultra, lineare, carinatum, acuminatum, supra
canaliculatum : *umbella* spuria simplex, sita infra
apicem culmi, brevis, inaequalis : *involucrum* mo-
nophyllum, carinato-triquetrum, *umbella* subae-
quale : *spiculae* paucae, ovoideae, turgidae, rubro-
fuscae, capitatae in apice radiorum, capitulo ses-
sili intermedio : *glumae* ovatae, concavae, apice ob-

tusae, emarginatae, nervo prominente, margine tenui, hyalino, perangusto, ciliato-lacero, superne scabrae: *stylus* simplex: *stigmata* 2.: *nucula* minuta obovata, lenticularis, apiculata, nitide-fusca: *setae* hypogynae 4.-6., retrorsum hispidae.

30. DAUCUS LOPADUSANUS. *TIN.*

D. pusillus, caule primario subnullo!, ramis brevibus!, divaricatis, inferne, petiolisque retrorsum hispidis, foliis imis bipinnatis, foliolis (minutissimis!) ovatis, vel obovato-cuneatis, obtuse-inciso-dentatis, setosis, scabris, ciliolatis, involucri foliolis pinnatifidis, trifidisve (angustissimis!), umbellarum radios subaequantibus, demum reflexis!, involucellis linearibus, mucronatis, integerrimis, vel 2-3-dentatis, aculeis latitudine fructus longioribus, basi dilatatis, apice stellulato-glochidatis.

In aridis maritimis. *Lampedusa*, alla *Cala grande*. *Calcare*.

Majo, Junio. ☉.

Radix subsimplex, gracilis, alba: *caulis* primarius semiunguicularis ramosus: *rami* $\frac{1}{2}$.-1. $\frac{1}{2}$.-pollicares, subfiliformes!, striati, hispiduli, inferiores, decumbentes: *folia* radicalia bipinnata, foliolis ovatis obtuse-inciso-dentatis, media pinnata, foliolis pinnatifidis, laciniis obovatis, integris; suprema pinnatifida, laciniis (minutissimis) abbreviatis, cuneato-2-3. dentatis, vel plus, minusve anguste-lanceo-

latis, integerrimis; *foliola* omnia setosa, scabra, ciliolata, pallide-virentia; *petioli* retrorsum hispidi, basi vaginantes, striati, margine longe-ciliati: *pedunculi* 1-2-pollicares, superne scabriusculi: umbellae (parvissimae), $\frac{1}{2}$ -1-unguiculares, solitariae, pauci-radiatae, in anthesi patentes, sed minus in fructu: *involucrum* universale sub-5-phyl-lum, umbella subaequale; *foliolis* pinnatifidis, trifidisve, angustissimis, acuminato-aristatis, demum reflexis: *radii* breves, inaequales, striati, scabriusculi, (non incrassati!): *flosculus* abortivus centralis nullus: *involucella* umbellulam subaequantia; *foliolis* margine anguste-membranaceis, ciliatis, integerrimis, raro 2-3-dentatis: *corollae* exiguae, (non radiatae), siccae lutescentes: *diachenium* ovoideum, luridum; *aculeis* latitudinem fructus paulo superantibus, argenteis, basi dilatatis, subcoalitis, patentibus, apice glochide stellulata terminatis.

Planta 3-4-pollicaris.

A Dauco siculo, characteribus indicatis distinctissimus.

31. ALLIUM AESTIVUM. *TIN.*

A. scapo folioso, foliis semiteretibus, fistulosis, spatha 2-valvi, umbellis secundis!, ovato-subrotundis, brevioribus, pedunculis interioribus longioribus, sepalis (albo-pallentibus) carinatis, lineari-oblongis, acutiusculis, carina (flava) laevibus, staminibus alterne-trifidis, subinclusis!, pistillo longe-exerto.

In collibus calcareis aridis, mari finitimis, et in montosis. *Monte Gallo dalla parte del mare di Sferacavallo, presso Callagirone, Militello Val di Noto; Bronte Insenga.*

Augusto, Septembri. 7.

Bulbus oblongo-ovatus, parvus, inter tunicas auctus bulbillis 4-6, pedicellatis, triquetris, acutis: *scapus* teres, subgracilis, striatus, erectus 1- $\frac{1}{2}$ -2- $\frac{1}{2}$ -pedalis, inferne ad tertium foliosus: *folia* semiteretia, fistulosa, tenuia, supra canaliculata, dorso striata, vaginantia, glabra: *spatha* 2-(raro-3-) valvis, ovata, apice breviter subulata, scariosa, marcescens: *umbella* ovato-subrotunda, secunda!, compacta, ad summum semipollicaris, multiflora, vel pauciflora: *radii* umbellae breves, inferiores breviores, (rarissime deflexis): *perigonium* pyramidatotrigonum, albo-pallens: *sepala* oblonga, carina flavescens, laevia: *stamina* subinclusa!, alterne-trifida, pallida: *stylus* longe-exsertus, albidus: *capsula* ovato-triquetra, viridula, perigonio brevior.

Ab A. arvense habitu graciliore, umbellis secundis!, staminibus inclusis, vel perigonio aequantibus!, et florendi tempore! praecipue differt.

32. *POTENTILLA DETOMMASII*. TEN. *fl. nap.* 4., p. 285., et *syll.* 251. *Bertol. fl. it. t.* 5., p. 255.

P. caule erecto, vel adscendente, foliis septenatis, quinatisve, foliolis oblongo-obovatis, denta-

tis, utrinque sericeo-villosis, supra virescentibus, subtus incanis, petalis luteis obcordatis, calyce duplo longioribus, receptaculis villosis.

Ic. fl. nap. l. 44.

In montosis apricis. *Palermo nei monti sopra Renda, a Cacudda.*

Majo, Junio. ♀.

Planta villosissima, villis longis, patentibus: radix lignosa, crassa, obscure-rubens: caules a radice plures, $\frac{1}{2}$ -1- $\frac{1}{2}$ -pedales: folia inferiora longe-petiolata, suprema sessilia; foliola per toto margine dentata, dentibus acutiusculis: stipulae bipartitae, segmentis acuminatis, saepe laciniatis, rarius integris: panicula terminalis, dichotomo-corymbosa, compacta: nuculae obsoletissime rugulis arcuatis instructae, cristula carinatae.

33. RUBUS DIVERSIFOLIUS. TIN.

R. caule angulato, petiolisque aculeatis, villosis! aculeis validis aduncis, compressis, foliis quinatis, ternatis, simplicibusque!, foliolis obovatis, et ovato-acuminatis, argute irregulariter duplicato-ser-ratis, supra glabris, subtus pubescentibus, panicula subsimplici, pedunculis, calycibusque lanuginoso-tomentosis!, laciniis calycinis ovatis, longe-acuminatis!, inermibus, demum reflexis.

In collibus apricis. *Palermo sopra Colluzzio.*

Majo, Junio. ♂.

Caulis fruticosus, suberectus, ramosissimus, inferne glaber, albidus: *folia* alterna, petiolata, quinata, ternata, et simplicia: *foliolis* obovatis, retusis, aut acutiusculis, vel ovato-acuminatis, non raro 2-3-5-lobatis, ciliatis, nervo aculeolato, supra virentibus, subtus albidulis, lateralibus subsessilibus: *petioli* aculeis aduncis non validis instructi: *stipulae* lineari-acuminatae: *bractae* lineari-lanceolatae, 2-3-fidae; superiores integerrimae, pedunculis breviores: *racemus* terminalis simplex, vel compositus, 2-3-pollicaris: *calycinis foliolis* ovatis, longe-acuminatis: *petala* obovata, patentissima, plana integra, calyce majora: *aculei* flavescentes, vel subrubentes, in pedunculis tenuiores.

Characteribus adnotatis ab omnibus affinibus satis distinctus.

34. PRUNUS INSITITIA *Sp. pl. p. 680. Bertol. fl. ital. t. 5. p. 155.*

P. ramis spinescentibus, foliis ovali-lanceolatis, argute-serratis, pedunculis subgeminatis, petalis ellipticis, drupa subglobosa, caeruleo-pruinosa.

P. spinosa β . *macrocarpa* *Guss. fl. sic. syn. t. 4 p. 553. et sup. p. 829.*

P. sylvestris *quadruplo majori fructu. Cup. h. cath. p. 175.*

In sepibus montosis. *Etna siepi di Malpasso.*

Junio, Augusto. $\bar{p}$.

Frutex vel arbuscula orgyalis, et ultra, cortice gilvo, vel fusco cum nebula cinerea: *rami* numerosi sparsi, patuli, passim instructi ramulis brevibus, crassis, validis, spinescentibus: *gemmae* florum laterales biflorae, vel uniflorae: *pedunculi* nudi, glabri, aut pubescentes, plerumque, nec semper diametro floris breviores: *flores* quam in *P. Cocomilia* paulo minores, passim evolvuntur eodem tempore, ac *gemmae* foliiferae superiores: *petalorum* lamina elliptica, integra, vel retusa, ungue brevi: *drupa* globosa, magnitudine cerasi medioeris, circiter diametri sex-linearum, semper valde austera, matura purpureo-caerulescens: *folia* primordialia obtusa, et densius pubescentia, praesertim subtus, successiva majora, oblonga, acuta, acuteque serrata, pilosula, basi angustata. Reliqua ut in *P. Cocomilia*. Bertol. l. c, descript. optima.

35. HELIANTHEMUM ALLIONII. TUN.

H. suffruticosum, dense-caespitosum, caule procumbente, ramis floriferis ascendentibus, subcorymbosis, foliis exstipulatis, oppositis, petiolatis, ovatis, obovatis, lanceolatisve, tomentosis, supra cinereis, subtus, vel utrinque canescentibus, longe-ciliatis, racemis simplicibus, pedicellisque piloso-glandulosis!, calycibus hirsutis.

Cistus canus All., ped. p. 103. t. 45., f. 3. nec aliorum. (Conf. obs. cl. Moris. in fl. Sard. 1. p. 202.)

In saxosis asperis elatioribus montosis. *Isnello canale delle Niviere sotto la Vetta della Colma grande.*

Junio, Julio. ♀.

Radix lignosa, ramosa, rufescens: *caules* plures ex eadem radice, perennantes, dense-caespitosi, decumbentes, ramosissimi, fusciscentes, rugulosi, glabri, 2-3-pollicares; *ramis* floriferis ascendentibus, 1-1- $\frac{1}{2}$ -pollicaribus, subcorymbosis, cinereo-tomentosis: *folia* opposita, petiolata, exstipulata, ovata, obovata, vel lanceolata, acuta, inferiora minora, supra cinerea, vel albidula, stellulato-tomentosa, adspersa pilis longis, fasciculatis, margine plana, eisdem pilis ciliata, subtus canescentia, tomento brevissimo, stipato, stellulato, inque nervo adspersa pilis longis, fasciculatis: *racemi* simplices 2-6-flori, *pedicellique* tomentosi, piloso-glandulosi, *pilis* patentibus, nigricantibus: *flores* (parvi) ascendentes, vel erecti, post anthesin recurvi: *bracteae* lineari-acuminatae, ciliatae: *calycis foliola* canescentia, hirsuta, duo exteriora anguste-linearia, breviora, interiora tria, ovata, quinquenervia, corolla crocea, petalis obovatis, calyce longioribus.]

Ab H. cano, alpestre, italico, marifolio characteribus adnotatis satis distinctum.

36. HELIANTHEMUM SICULUM. *TIN.*

H. caule suffruticoso, decumbente, ramoso, ramis ascendentibus, lanuginosis, virescentibus, foliis oppositis, petiolatis, margine revolutis, den-

ticulatis! , subundulatis! , ciliatis , supra glabriusculis, saturate-virentibus, subtus incanis, inferioribus elliptico-lanceolatis, mediis oblongo-obovatis, superioribus lineari-lanceolatis, stipulis anguste-linearibus, ciliatis, pedicellis albo-tomentosis, calycibus hirsutis, fructiferis ovalibus.

In asperis calcareis elatioribus montosis. *Isnello timpe di Marfa.*

Junio, Julio. ̄.

Radiæ lignosa, ramosa, rufescens: *caules* a radice plures, inferne perennantes, subpedales: *folia* opposita, breviter petiolata, inferiora minora, elliptico-lanceolata, media oblongo-obovata, suprema lineari-lanceolata, omnia acutiuscula, supra saturate-viridia, glabra, adspersa pilis raris, longis, solitariis, vel fasciculatis, margine revoluta, subundulata, denticulata, eisdem pilis ciliata, subtus albo-tomentosa, tomento brevissimo, stipato, stellulato, inque nervo adspersa pilis longis, fasciculatis, basi tuberculatis: *stipulae* petiolo longiores: *bractea* anguste-lineares: *racemi* pauciflori: *pedicelli* incani, calyci subaequales, fructiferi penduli: *calycis foliola* duo exteriora linearia, subdimidio breviora, interiora tria, ovata, quinquenervia, nervis purpurantibus, hirsutis, pilis fasciculatis, patentibus, basi tuberculatis, inter nervos membranacea, pallentia, tomentosa, pilis stellulatis: *corolla* crocea; *petalis* obovatis, calyce duplo longioribus.

Proximum *H. vulgari*; differt praecipue, foliis margine denticulatis, subundulatis; mediis oblongo-ovatis, basi tuberculatis; pilis longis, fasciculatis; ramis floriferis non elongatis; racemis paucifloris.

37. *THLASPI ROTUNDIFOLIUM*. *TIN.*

T. glaucescens, siliculis obovatis!, emarginatis, alatis, sub 8-spermis, stigmatе sessili!, incrassato!, foliis integris, radicalibus petiolatis, caulinis sessilibus, amplexicaulibus, cordatis, subrotundo-ovatis!, caule erecto, basi subramoso.

In herbidis montosis, humidiusculis; *Madonia*, ed alla Colma grande.

Majo, Junio. ☉.

Glaberrimum; caules 2-5-pollicares, simplices, vel basi tantum ramosi; ramis erectis, indivisis, centrali elatioribus: folia integerrima, vel obsolete-crenata, carnosula, radicalia petiolata, suborbiculata, aut spatulata, caulina multo majora, subrotundo-ovata, obtusissima: racemi conferti!, 1-2-pollicares: pedunculi demum patentes, siliculis subaequales: sepala obtusa, apice concava exstus rubentia: corolla alba, (parva); petalis oblongo-ellipticis, calyce longioribus: silicula obovata, alata, profunde-emarginata, lobulis obtusis!: stigma sessile, incrassatum: semina ovoidea, glabra, levia, rufescentia.

A, *T. arvense*, caule basi tantum ramoso, foliis

caulinis subrotundo-ovatis, siliculis obovatis, alatis, stigmate sessili, incrassato, abunde distinctum.

38. ANTHEMIS GEMMELLARI. *TIN.*

A. cinereo-villosa, caulibus ramosissimis, diffluis, gracilibus, foliis inferioribus 2 superioribus 4-pinnatifidis, laciniis integris, abbreviatis, linearilanceolatis, mucronulatis, impunctatis, pedunculis non incrassatis, receptaculi conici paleis adherentibus, lanceolato-acuminatis, dentatis, apice fuscis, disci flosculis longioribus, acheniis (pallidis) subtetraedris, nitidulis, pulchre-punctatis!, apice margine tenui umbilicato coronatis.

In elatioribus montosis, apricis, vulcanicis. *Etna a Nicolosi, e nella vigna di Gemmellaro.*

Junio, Julio. ☉.

Caules 3-6-pollicares, saepe rubentes; *ramis* filiformibus, ascendentibus, vel in caulibus humifusis secundis, lateralibus longioribus: *folia* ima subpollicaria, bipinnatifida, media unguicularia, pinnatifida; *laciniis* inferioribus minutis, superioribus latiusculis, integris, vel 2-3-dentatis, extrema saepe angustelinearia, integerrima: *pedunculi* $\frac{1}{4}$ -1-pollicares, non incrassati: *flores* parvi: *anthodii* foliola oblonga, carinata, margin albo-scarioso, ciliato-lacero, circumdata, carina obscure-virenti, scabra: *corollulae* radii albidae, abbreviatae, tridentatae, demum deflexae: *achenia* pellucida, pulchre-punctata!

Tota planta cinereo-villosa: variat, radio nullo.

Manibuset memoriae *Marii Gemmellari* geologi, et mineralogi insignis, comitate ac modestia omnibus scientiarum cultoribus carissimi, quia etneam regionem perscrutatus sapienter descripsit, hanc plantam ad moerentis animi solatium dicavi.

39. ECHINOPS SPINOSUS. Lin. *mant. Desf. atl.* 2. p. 310.

E. foliis 2-pinnatifidis, subtus tomentosis, laciniis angustissimis, valide spinosis, capitulis adspersis spinis longis.

Carduus sphaerocephalus acutus. Dod. Pempt. 722 Ic.

In lapidosis maritimis. *Lampedusa, Punta rupestre. Calcare.*

Majo, Junio. ☿.

Caulis erectus, firmus, 3.-decimetr., villosotomentosus. *Folia* 4.-3.-decimetr. longa, amplexi caulia, superne glabra, subtus tomentosa, pinnatifido-lobata; *laciniis* acutis, inaequalibus, in aculeum longum abeuntibus. *Flores* congesti in capitulum rotundum, magnitudine E. sphaerocephali *Lin.* *Calyx* proprius imbricatus squamis subulatis interioribus in aculeum saepe longissimum, 2-5.-centimetr. abeuntibus. *Flores* hermaphroditi omnes, quinquefidi. *Stamina* 5.; *antheris* connatis. *Stylus* 4. *Stigmata* 2. *Semen* oblongum villosum, margine sericeo coronatum. *Receptaculum* parvum, rotundum. *Desf. l. c. descript. optima.*

UB WIEN

+AM469782506

